Бары дойдулар пролетарийдара, холбоҥуг!

САРДАҤА

ССКП Өлөнүөк оройуоннааҕы комитетын уонна үлэһиттэр депутаттарын оройуоннааҕы Советын органа

Орган Оленекского райкома КПСС и районного Совета депутатов трудящихся

Тахсара 2-е сыл.

№ 27 (182)
Муус устар
10
күнэ
1956 сыл.
ОПТУОРУННЬУК

Сыаната 10 харчы.

Колхозтар тутууларыгар — сүрүн кыһамнааны

ССКП XX съезһигэр партия Киин Комитетын отчуотунай докладатыгар таб. Н. С. Хрущев эппитэ. «Билигин биһиэхэ элбэх хаһаайыстыбаннай кыайыылары ситиспит үрдүк дохуоттаах тыһыынчанан колхозтар бааллар. Итиннik колхозтар, туох ханнык иннинэ, колхоз общественнай тутууларын, оҕо садтарын, төрүүр дьиэлэри, кулууптары, баанньыктары, кырдьаҕас колхозтаахтары олордор дьиэлэри, бэкээринэлэри тутууну эрэ киэҥник тэнитэллэринэн мунурдаммакка, олорор дьиэ-уот тутталларыгар, олохтоох-дьаһахтарын туһугар эмиэ көмөлөһүөхтэрин сөп.»

Итиннэ сибээстээн партийнай, советскай тэрилтэлэр, колхозтар иннилэригэр тыа сирдэригэр тутуулары киэҥник ыытыыга улахан соруктар туралларыгар. Биһиги оройуоммут колхозтарыгар типовой оҥоһуулаах общественнай уонна колхозтаахтар олорор дьиэлэрдээх бөһүөлэктэри үөскэтиэх тустаахпыт.

Биһиги оройуоммут колхозтарыгар колхозтаахтар эргэ дьиэлэргэ, балаккаларга кыараҕастык олороллор. Кинилэр дьиэ-уот өттүнэн кыараҕастык олоруулара үлэҕэ-хамнаска улахан охсууну таһаарара кимиэхэ барытыгар мэлдьэҕэ сох суол.

Колхозтарга оҥоһуллубут каскиллээх былааннарга алтыс пятилеткаҕа элбэх тутуулары: колхозтаахтар олорор дьиэлэрин, баанньыктары, сүөһү туораҕ хотоннорун, ыскылааттары г.д.а. ыытарга көрүллүбүтэ. Итиннэ улахан кээмэйдээх былааны толорор иһин үлэни үчүгэйдик тэрийэр колхозтар биһиэхэ бааллар.

Холобурга ылан көрүөҕүн «Коммунизм» колхоһу. Колхозбөһүөлэгэ сылтан сыл аайы саҥа дьиэлэриэн киэргэйэр. Бөһүөлэккэ аҥаардас аастыт сылга колхозтаахтар олорор икки дьиэлэрэ, маны тэҥэ сүөһү туораҕ хотоно тутулуннулар.

Бүтүн серох колхозтары салайааччылара тутуулары кыра суолталаах үлэ курдук көрөллөр. «Победа» колхоз председателэ таб. Христофоров тутуу маһын кэрдиигэ бригээдэни тэрийэн баччаанна диэри таһаара илик. Итиннik аахайымтыата суох быһыыны тутуу үлэтин тоҕууттан атыннык сыаналыахха сатаммат.

Тутуу маһын кэрдиигэ быһаарыылаах ыйынан — муус устар ыйа буолар. Ити үлэни күүһүрдэр инниттэн, партия райкомун бюрота оройуон колхозтарыгар тутуу маһын кэрдиигэ муус устар 5 күнүттэн ыам ыйын 5 күнүгэр диэри месячниги биллэрдэ.

ССКП XX съезһигэр общественнай тутуулары ыытыыны эргэ колхозтаахтарга олорор дьиэни тутууга ордук улахан болҕомто уурулунна. Колхозтаахтар салайааччылара колхозтаахтар олорор дьиэлэрин тутталларыгар көмөнү оҥоруох, ити тутууну киэҥ далаһыннаахтык ыытары ситиһиэх тустаахтар.

Колхозтарга тутууну ыытыы былааннарын толорбот буолуу биир суол биричиинэтинэн бастайаннай састаантаах тутуу бригээдэлэрэ суохтара буолар. Тутуурга үлэлиир үлэһиттэри уларыта-тэлэритэ тутууну ууратыахха наада. Бригээдэлэри тутуурга идэлээх колхозтаахтарынан, наадалаах тэриллэринэн бастайаннай хаачыйыахха. Оччоҕо эрэ тууга былааннаныллыбыт үлэ уолуута ситиһиллиэҕэ.

Биһиги оройуоммут колхозтара алтыс пятилеткаҕа бэйэлэрин бөһүөлэктэрин туһаран тутар уонна колхозтаахтары олорор дьиэлэриэн хаачыллар иннинтэн үлэ тэрээһинин туһарыах, тутуулары киэҥ далаһыннаахтык ыытыах тустаахтар.

Оройуон колхозтаахтара! Бэйэбит бөһүөлэкпитин саҥа тутууларынан киэргэтэри ситиһэр туһуттан, тутуу маһын кэрдиигэ биллэриллибит месячникка үчүгэй тумуктэри ситиһиигэ куотараһыыны киэҥник тэлгэтиэхпит!

Колхозтарга үлэ төлөбүрүгэр саҥа бэрээдэк

Партия Дубровскай райкомугар (Брянскай уобалас) оройуон колхозтарын председателлэрин уонна аграномнарын тыа хаһаайыстыбатын экономикатын үөрэтиигэ анаммыт семинардара буолла. Семинар кыттыылаахтара үлэ төлөбүрүн саҥа бэрээдэгин туһунан «Победа» колхоз председателэ А. Карасев дакылаатын дьүүллэстилэр.

«Победа» колхоз—бу элбэх салаалаах хаһаайыстыба. Аҥардас хонуу бригээдэлэригэр 700 үлэни кыайар дьоннор бааллар. Ол эрээри урукку өттүгэр бу улахан күүс ситэтэ суох туһаныллара. Колхозтаахтар үксүлэрэ үлэ күнүн олохтонуллубут минимумун бэйэлэригэр ордук тоҕоостоох бириэмэҕэ толорорго дьулуһаллара. Ол иһин колхозыһыытын, хомуурун мэлдьи хойутатара, үүнүү хомуургар тохтуу-хоруу аһара улахан буолара.

Билигин үлэ төлөбүрэ үүнүү кээмэйиттэн уонна сүөһү үүтүттэн ылыллар ас-үөл таһымыттан тутулуктаах оҥоһуллуна. Өскөтүн бригээдэ үүнүү былаанын толордоҕуна, кинилэргэ үлэ күнүн гарантияламмыт төлөбүрү бэриллэр. Быйыл хас бирдии үлэ күнүгэр 2,5 кгр. бурдугу, 3,0 кгр. хортуоппуйу, оҕуруот аһын, 3,0 араас сүөһү аһылыгын уонна 8 солк. 50 харчыны төлүүргэ былаанналанабыт.

Итиннэхэ нуормаҥа толоруу төһөтө уонна үлэ хаачыстыбата эрэ буолбакка, оно аалаан үлэ түмүгэ төһө бородуукуйаны биэрбитэ учуоттанныллар. Дьиэ хаһаайкаларга 200, уоннааҕы колхозтаахтар 300 үлэ күнүн сылга аахсыахтаахтар.

Сыл устатыгар үлэҕэ 50 төгүл эрэ тахсыбыт колхозтаахтарга үлэ күнүгэр тиксэр дохуот сорҕотун биэрэргэ быһаардыбыт. Кини үлэ күнүгэр тиксэр дохуот харчынан стоимоһын 25 бырыһыан эрэ ылыаҕа. 100 төгүл үлэҕэ тахсыбыт колхозтаах үлэ күнүгэр тиксэр дохуот 50 бырыһыан, оттон 300 төгүл үлэҕэ тахсыбыт колхозтаах үлэ күнүгэр тиксэр дохуот стоимоһын 100 бырыһыан ылыаҕа. Кырдьаҕас колхозтаахтар уонна инвалидтар аахсыбыт үлэлэрин күнүгэр былаанныллар үлэ стоимоһын толоруу ылыахтара, өскөтүн колхозтаах, үлэҕэ 300-тэн тахса төгүл тахсар уонна үлэтигэр үтүө суобастаахтык сыһыаннаһар буоллаҕына кини үлэтин күнүгэр тиксэр дохуот 10 бырыһыанын үрдэтиллэр.

Урут бригээдьиирдэр ыйаайы 47-лии үлэ күнүн аахсаллара. Билигин бригээдьиирдэр төһө бородуукуйаны колхозка туттараллыттан үлэлэрин күнэ тутулуктаах буолуоҕа. Холобур 1 тонна бурдугу бригээдэ колхозка туттардаҕына кинилэхэ 10,3 үлэ күнэ, оттон бригээдэ 1 тонна лүөн сиэмэтин туттардаҕына 10,0 үлэ күнэ аҕыллыаҕа.

Колхоз икки нэдиэлэлээх төлөнүллэр уонпусканы, үлэлиир дьоҕурдарын сүтэрбит колхозтаахтарга пособияны уонна пенсияны олохтоото. Тыа хаһаайыстыбатын бородуукталарын ыһыы былаанын аһара толорбут уонна кинилэри ылыыга үлэ орускуоттаныытын аҕыйаныт колхозтаахтарга бириэмийэ бэриллэр буолуоҕа.

Семинар кыттыылаахтара «Победа» колхоз ити инициативатын итиннik өйөөтүлэр уонна бу колхоз холобурун батыһан оройуон атын бары колхозтаахтарыгар үлэ итиннik саҥа бэрээдэгин олохтуурга соруктаныылар.

(ССТА).

Алтыс пятилетка ВУЗ-тара

ССКП XX съезһин Директиватыгар көрүллэриэн, алтыс пятилеткаҕа үрдүк уонна орто үөрэхтээх специалистары уопсай үөрэтэн таһаарыыны балтараа төгүл, оттон ыарахан промышленность, тутуу, транспорт уонна тыа хаһаайыстыбатын салааларыгар—2 төгүл улаатыннарыллыахтаах.

Үрдүк үөрэх заведениелэрин сөптөөхтүк тарҕатыыга саҥа пятилеткаҕа улахан болҕомто ууруллар. Уралга уонна Дальнай Востокка, Сибиргэ уонна Казахстаҥҥа промышленность уонна тыа хаһаайыстыбата дохсуннук үнүүлэрэ бу оройуоннарга бэйэлэригэр специалистар кадрдарын бэлэмниири модьуйар. Хайыһыгынньа быйыл Иркутскайга, Хабаровскайга, Барнаулга, Новосибирскайга, Сталинскайга уонна да атын куораттарга саҥа ВУЗ-тары тутуу саҕаланнар.

Хабаровскайга студеннар куораттара үөскэтиллиэҕэ. Маннык кылаабынай учебнай корпустаах дьиэлэр комплекстара тутуллуоҕа, Олортон үс саҥа институт—лесотехническай, автодорожнай уонна тутуу инженердэрин бэлэмнии институттар аҕыллыахтара.

Иркутскайга 3 саҥа институт—тутуу инженердэрин института, политехническай уонна металлургическай институттар тутуллуохтара. Быйыл Алма-Атаҕа горнай-металлургическай институт, Фрунзеҕа политехническай институт тутуллуохтара.

Алтыс пятилетка бүтүүтүгэр ССРС иккиги оройуоннарын ВУЗ-тарыгар үөрэнэр студеннар ахсаннара 100 000 кинилэн элбиэҕэ уонна уопсайа 500.000-ҕа тиийиэҕэ. Бу ВУЗ-тар сылга 83.000 специалистары үөрэтэн таһаарыахтара.

(ССТА).

Маай иннинээҕи үлэ вахтатыгар

Маай иннинээҕи социалистическай куоталаһыыга киирсэн Дальнай Восток магистралын чулуу машинистара ыйааһынга олохтонуллубут нуорманы тыһыынча тоннанан аһара ыйааһыннаах поездары аналлаах сирдэригэр тириэрдэргэ быһаарыммыттара.

Наровоз үлэһиттэрэ ылымыт эбэһээтэлистибэлэрин чиэстээхтик толороллор. Хабаровск—2 депо ыстаарсай машинина таб. Сорокин кулун тутарга 8 ноеһы аналлаах сиригэр тиэртэ. Кинилэртэн хас бирдиилэрин ыйааһына нуормаҕа көрүллэрдээҕэр 1200—1500 тоннанан элбэх.

Ый саҕаланыаҕыттан ыла Виким депо машинистара үөпүнан тыһыынча тонна таһаҕаны былааны таһынан тастылар.

(ССТА).

★

Алтайскай кыраай. Кырыс сирэ «Урсайнай» диэн саҥа [illegible] тутуулар [illegible]. Тоҕуз квартаах 20 дьиэлэр, икки [illegible] дьиэ, [illegible] маҕазыннар [illegible] тутуулуннулар.

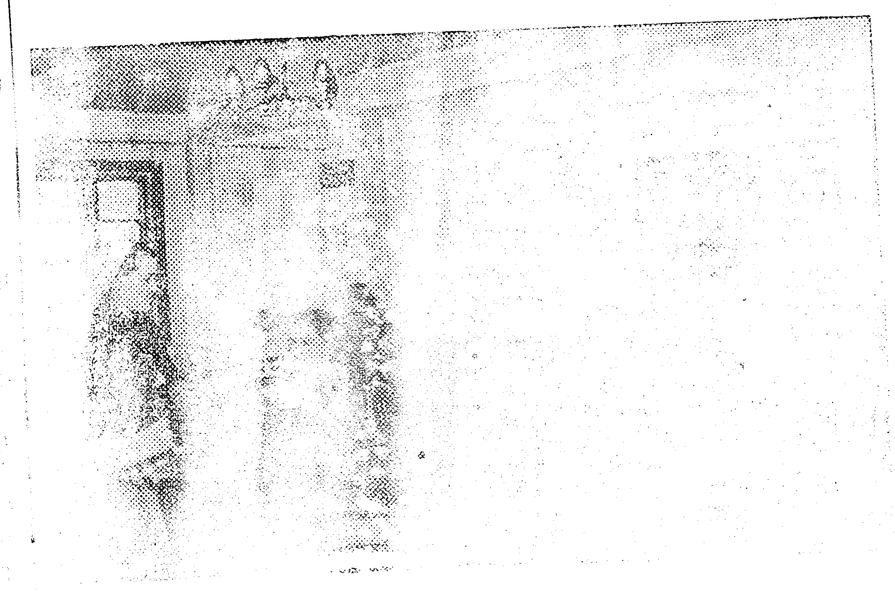

ҮӨРҮҮЛЭЭХ МУНЬАХ

[illegible] бюсхоломнаҥа 11 [illegible] Партийнай [illegible] Минис[illegible] Совет[illegible] ус[illegible] Бул[illegible]ка [illegible] мунньах [illegible]ла. [illegible] холоо[illegible]

Кирбэй нэһилиэгинээҕи „Ленин суола“ колхоз табаны иитэр ферматын үлэһиттэрин СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЙ ЭБЭҺЭЭТЭЛИСТИБЭЛЭРЭ

Биһиги «Ленин суола» колхоз табаны иитэр ферматын үлэһиттэрэ «ССРС народун хаһаайыстыбатын 1956-1960 сылларга сайыннарыы биэс сыллаах былаанын туһунан» СКП XX съезһин Директиванан туруоруллубут соруктарын олохтоох киллэрэр инниттэн үөбитигэр быйылгы сылга анныык социалистическай эбэһээтэлистибэни ылынабыт:

1. Колхоз табаны иитэр ферматаа табалар бука барылара бастыҥ уойуулаах буолларын ситиһэргэ соругу туруорунар. Улахан табалар тыннаах ыйааһыннара 50 килограммтан, оттон тугуттар ыйааһыннара — 30 килограммтан итэҕэһэ суох буолууларын ситиһиннарга.

2. Хас сүүстүү ийэ табаттан 85 тугуту ылларга уонна тугуттар 94 бырыһыаннара тыыннаахтыы иитиллэллэрин ситиһэргэ.

3. Улахан табалары тыыннаахтыы иитиини 95 бырыһыаҥҥа тириэрдэргэ.

4. Ааспыт сылга ферма үрдүнэн таба ууччуота уонна отчуотунаһа мөлтөх туруктааҕын туоратар инниттэн, хас биирдии стада биригэдьиирэ ууччуоту уонна отчуотунаһы туһсарарын уонна таба өлүүтүнсүтүүтүн таһаарбаты ситиһэргэ.

5. Ферма үрдүнэн таба иитиитин сыллааҕы былаанын 125 бырыһыан толорорго.

6. Социалистическай эбэһээтэлистибэ туолан иһиитин төрөтүү бүтээтин кытта, ферма үлэһиттэригэр тириэрдэргэ иитиэннэ алтыныы 1 күнүгэр куоталаһыыны түмүктүүргэ.

Алтыс пятилетка маҥнайгы сылыгар ылыммыт эбэһээтэлистибэбитин толоруу туһугар төрөтүү хамнаанньатын ситиһиилээхтик түмүктүүргэ бэлэм быһаарыныылаахпыт.

Биһиги холобурбутун батыһалларыгар «Коммунизм» колхоз таба иитэр ферматын үлэһиттэрин социалистическай куоталаһыыга ыгырабыт.

Эбэһээтэлистибэ „Ленин суола“ колхоз табаны иитэр ферматын үлэһиттэринэн биир санаанан ылылынна.

Ийэ истиҥ махтала

Мин кырдьан баран бүтэһик өөппүт оҕобунуун—Шурабын Бүлүүттэн Өлөнүөк орогунугар тиийэрбит сүүрбэ ыс көс хаалбытын кэннэ ом эмискэ иһинэн ыалдьыта.

Айаны тохтотон, ыарыыны ый ааһыа диэн, өрөөбүт. Эмискэ киирбит ыарыы han биэрбэтэҕэ, эбии бэрбитэ...

«Победа» колхоз члена таб. Семенов сыыдам табаларын түөрт хонукка айаннаан ыгини Өлөнүөк сэлиэнньэтигэр аҕалбыта.

Баланыыссаҕа тиэрдэрбэр оҕом бэйэтин кыаммат буолта. Оҕобун көрөөт баланыыссаврана таб. Залазаев «Оҕоҥ муҥура ыалдьыбыт, түргэнник операция оҥоруохха наада» диэбитэ. Мин сөбүлэспитим. Ити кинэ ууланан, пригэтийэн тэстэрэ эрэ чугаһаабыт муҥурга операция ситиһиилээхтик оҥоһуллубута.

Таптыыр оҕобун өлүү суолуттан быыһаабыт эдэр хирурга Аркадий Васильевич Залазаевка, фельдшер Галина Николаевна Корякинаҕа ийэ истиҥ сүрэҕиттэн истиҥник махтанабын.

Билигин оҕом Шура үчүгэйдик үтүөрдэ. «Эйиэ оскуолаҕа үөрэнэ киириэм»,—диэн миигин үөрдэр-көтүтэр.

Эдэр хирург-врач Аркадий Васильевич Залазаев бэйэтин идэтин өссө баһылаан, инникитин үлэтигэр саҥа кыайыылары ситиһэригэр истиҥ эрэнньбин этэбин.

Матрена Павлова.
Бөһүөлэк олохтоохо.

САХА АССР МИНИСТРДЭРИН СОВЕТЫГАР

Көтөрү бултааһын болдьоҕо кылгаата

РСФСР Министрдэрин Советин иһинээҕи Булт хаһаайыстыбатын уонна заповедник Кыабынай Управлениетын 1956 с. олунньу 10 күнүнээҕи 46 дээх бирикээһигэр олоҕуон, Саха сирин былаһын туһары 1956 с. саас көтөрү (мас ынна уу көтөрдөрүн) бултааны, болдьоҕун кылгатан, ки нэдиэлэ устатыгар—ыам ын 13 күнүттэн 27 күнүгэр диэри көҥүллүүргэ диэн Саха АССР Министрдэрин Совета 1956 с. кулун тутар 27 күнүгэр дьаһал таһаарда.

Көтөрү күһүҥүү бултааһын Саха сирин былаһын тухары 1956 с, атырдьах ыйын 19 күнүттэн көҥүллэнэр.

Саха АССР Министрдэрин Совета сокуоннаһа суохтук бултааһыны утары охсуһууну күүһүрдэлляригэр, бырааҕы таһаарыы түбэлтэтин сэмэтэсиҥхата суох хаалларбаттарыгар Саха АССР Министрдэрин Советын иһинээҕи Булт государственнай инспекциятын, үлэһиттэр депутаттарын олохтоох уонна оройуоннай Советтарын исполкомнарын, милиция уонна ойуур харабылын органнарын эбээһинэстээтэ.

★

«... Үйэ чиэппэрин иһигэр, эбэтэр чуолкайа 26 сыл устатыгар, Советскай Союз кини народун хаһаайыстыбатыгар сэрии бэрт улахан хоромньуну таһаарбытын үрдүнэн, промышленнай производствотын 20 төгүлтэн ордук улаатыннарда, оттон уһулуччу үчүгэй усулуобуйаҕа олорбут АХIII буоллаҕына производствотын иккиттэн эрэ ордук төгүл өрө көтөхтө, оттон капиталистическай дойдулар промышленностара, бүтүннүү ылар буоллахха бэл итиччэ даҕаны үүнүүнү биэрбэтэ».

(Н. С. Хрущев ССКП XX съезһигэр оҥорбут дакылаатыттан).

★

ЛИТЕРАТУРНАЙ МУННУК

Петр Павлов.

Саас иһэр

Күлэр күн саҕахтан
Күндээрэ күөрэйдэ,
Адаардаах арҕастаах
Тамалҕан таас хайа
Тамаһын иһинэн,

Күлүмнэс-мичигнэс
Күлүмүн түһэрдэ.

Туманнаах курдуктук
Тунааран көстөллөр,
Тунал хаар хайалар
Дьэрэкээн буоланнар
Дьиримнии хамсыыллар,

Дьиримнэс-элэҥнэс
Дьэргэлгэн кустуктар.

Саас иһэр, саас иһэр
Дьон үөрэр, сир ыллыыр,
Таас дьаанты быыһынан
Тыыннаах кэриэтэ
Тыккырыы тыктылар,

Элэҥнэс-күлүгнэс
Эрэһэ сүүрүктэр.

Өлөнүөк бөһүөлэгэ.

Иван Иванов.

Эйэ холууба

Сир шарын үрдүнэн
Тэлбэрэ тэлээрдиҥ,
Кынтаҕар быыһылаах,
Кылбаҕар дьүһүннээх,
Эрчимнээх кынаттаах
Эйэ дьол холууба.

Эйиигин үөрүүнэн
Далбаатыы көрсөллөр—
Аан дойду үрдүнэн
Үлэһит народтар.

Ханна да тиийдэргин
Эн күнду ыалдьыккын,
Өстөөххө—өргөскүн,
Иллээххэ—эйэҕин,
Кынтаҕар, кылбаҕар
Эйэ, дьол холууба.

Москва.

Николай Алексеев.

Булчукка

Хотугу тымныы кыраайга
Хойуу көмпөх хаар ойуурга,
Хайыһары миинэигин
Халыһыйа сүүрэҕин.

Бытааран хаалыма
Тохтуур да буолума,
Истэҕиэн, иннигэр
Булчут ыт үрэрин!?

Тиэтэйиий, сохсоҕор
Кырса кыыл баттаныт,
Мэҥиэлээх капкааҥнар
Кырыпаас ылларбыт.

Төрөөбүт кыраайыҥ
Быйаҥнаах тыатыттан,
Бараммат түүлээҕин
Сонордоон бултуугун.

Ийэ сир иннигэр
Эн иэскин толордуҥ,
Бар дьонуҥ номоҕор
Ырыаҕа ылланныҥ!

Украинскай ССР.

Редактор э. т. Ф.М. МИХАЙЛОВ.

РЕДАКЦИЯ ААДЫРЫҺА: Саха АССР, Өлөнүөк оройуона. Редакцияҕа киирэр сурукка араспааннаны, ааты, аҕа аатын толору суруллуохтаах.

Заказ № 182. Оленекская районная типография. Тираж 400